KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.5.2023 r.
COM(2023) 609 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Hiszpanii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Hiszpanię programu stabilności na 2023 r.

{SWD(2023) 609 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Hiszpanii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Hiszpanię programu stabilności na 2023 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla każdego

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

państwa członkowskiego w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(2) Dnia 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r.[4], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym wskazała Hiszpanię jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Hiszpanii na 2023 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 16 maja 2023 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 13 marca 2023 r.

(3) Choć gospodarki UE wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy UE stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności.

(4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej”[5] mający na celu pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Plan ten stanowi uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych UE w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych UE, jak również zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, przyspieszeniu dostępu do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała również komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

na przyszłość po 2030 r.”[6], oparty na dziewięciu wzajemnie wzmacniających się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.

(5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[7] ma na celu szybkie zredukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie to umożliwia państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Przyczynią się one również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami Planu przemysłowego Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej, oraz do realizacji zaleceń krajowych dotyczących energii, wydanych w 2022 r. oraz w stosownych przypadkach w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim na finansowanie nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.

(7) Dnia 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2024 r. Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki[8]. Komisja przypomniała, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu, jak również zwiększeniu wzrostu potencjalnego w zrównoważony sposób. Zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie wartości referencyjnej, która w odniesieniu do deficytu wynosi 3 %

[6] COM(2023) 168 final.

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

PKB, jak również realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na ponowną presję związaną z cenami energii, państwa członkowskie powinny znacznie lepiej niż w przeszłości ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji. Komisja zaproponowała, by zalecenia fiskalne były przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane oraz formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto zgodnie z propozycją przedstawioną w jej komunikacie w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego[9]. Zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane ze środków krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i innych funduszy Unii, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

(8) Dnia 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa stabilności długu publicznego i wspieranie przez reformy i inwestycje trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu we wszystkich państwach członkowskich. We wnioskach przewiduje się zapewnienie państwom członkowskim większej kontroli nad ich planami średnioterminowymi, a jednocześnie wprowadzenie bardziej rygorystycznego systemu egzekwowania przepisów, aby zagwarantować wywiązywanie się przez państwa członkowskie ze zobowiązań podjętych w średnioterminowych planach fiskalno-strukturalnych. Zakończenie prac legislacyjnych zaplanowano na 2023 r.

(9) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Hiszpania przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 13 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Hiszpanii[10]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Hiszpania osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

---

9 COM(2022) 583 final.

10 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Hiszpanii (ST 10150/21; ST 10150/21 ADD 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 1; ST 10150/21 ADD 1 REV 2; ST 10150/21 COR 1).

(10) W dniu 28 kwietnia 2023 r. Hiszpania przedłożyła swój krajowy program reform na 2023 r. i w tym samym dniu 28 kwietnia 2023 r. również swój program stabilności na 2023 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Hiszpanii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

(11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Hiszpanii na 2023 r.[11] Oceniła w nim postępy Hiszpanii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Hiszpanię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Hiszpanii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Hiszpanii na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i opublikowała jej wyniki 24 maja 2023 r.[12] Stwierdziła, że w Hiszpanii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Chodzi tu w szczególności o podatność na zagrożenia związaną z wysokimi poziomami długu sektora prywatnego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych, a także zadłużenia zewnętrznego, które mają wymiar transgraniczny; podatność ta zmniejsza się, ale nadal istnieje. Wskaźnik zadłużenia zewnętrznego i w szczególności wskaźnik zadłużenia sektora prywatnego spadały przez okres dziesięciu lat od 2010 r.; ten trend spadkowy został tymczasowo przerwany w 2020 r. i następnie przywrócony w 2021 r.; obecnie spodziewane są ich dalsze spadki dzięki sprzyjającym warunkom wzrostu gospodarczego. Poziom tych wskaźników pozostaje jednak wysoki. Korzystny wpływ na pozycję zewnętrzną ma nadwyżka na rachunku obrotów bieżących, która utrzymuje się nieprzerwanie od dziesięciu lat, chociaż w ostatnim czasie zmalała, co było spowodowane wpływem pandemii na eksport usług turystycznych i wyższymi cenami energii w 2022 r. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych nadal jest wysoki. W 2022 r. przywrócono tendencję spadkową, która przyniosła poprawę wskaźnika długu przed pandemią dzięki silnemu wzrostowi nominalnego PKB, ale poziom długu jest nadal wyższy niż przed pandemią. Istnieją perspektywy, że dług będzie dalej spadał w latach 2023 i 2024, chociaż w bardziej umiarkowanym tempie, dzięki środkom z zakresu polityki przewidzianym w RRP. System finansowy wykazał się odpornością w obliczu niedawnych wstrząsów spowodowanych pandemią i kryzysem energetycznym. Stopa bezrobocia ponownie spada, ale nadal jest wysoka; utrzymują się problemy będące źródłem podatności na zagrożenia, w tym bardzo wysokie bezrobocie długotrwałe i bezrobocie młodzieży. Potencjalne ryzyka mające wpływ na dalsze ograniczanie podatności na zagrożenia wiążą się głównie z wpływem zaostrzenia warunków finansowania na sytuację finansową gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a także na średnio- i długoterminową stabilność długu publicznego w obliczu obecnych

[11] SWD(2023) 609 final.
[12] SWD(2023) 632 final.

warunków rynkowych i starzenia się społeczeństwa. Postęp w realizacji polityk był korzystny, a kontynuowanie wdrażania RRP powinno przynieść dalszą poprawę.

(13) Z danych zweryfikowanych przez Eurostat[13] wynika, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Hiszpanii zmalał z 6,9 % PKB w 2021 r. do 4,8 % w 2022 r., natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł ze 118,3 % PKB na koniec 2021 r. do 113,2 % na koniec 2022 r. W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE[14], w którym omówiono sytuację budżetową Hiszpanii, ponieważ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych tego państwa przekroczył w 2022 r. określoną w Traktacie wartość referencyjną wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że kryterium deficytu nie zostało spełnione. Zgodnie z komunikatem z dnia 8 marca 2023 r.[15] Komisja nie zaproponowała wszczęcia nowych procedur nadmiernego deficytu wiosną 2023 r., ale stwierdziła, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r. Hiszpania powinna uwzględnić tę kwestię przy wykonywaniu budżetu na 2023 r. i przygotowywaniu projektu planu budżetowego na 2024 r.

(14) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. takie środki zmniejszające dochody obejmowały obniżenie VAT od energii elektrycznej i gazu, obniżenie specjalnego podatku od energii elektrycznej, a także zawieszenie podatku od wartości produkcji energii elektrycznej, a środki zwiększające wydatki – powszechny rabat od cen paliwa do pojazdów silnikowych w wysokości 20 centów za litr, wsparcie dochodu dla gospodarstw domowych i sektorów energochłonnych, wyższe świadczenia związane z socjalnym bonem energetycznym i obniżkę cen korzystania z transportu publicznego. Komisja szacuje, że koszty budżetowe netto tych środków wyniosą w 2022 r. 1,6 % PKB. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych w związku z COVID-19 spadł z 3,1 % w 2021 r. do 0,5 % PKB w 2022 r.

(15) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Hiszpania[16] korzystała z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji wspierających ożywienie gospodarcze i jednocześnie prowadziła rozważną politykę fiskalną. Hiszpania powinna ponadto utrzymać inwestycje finansowane ze środków krajowych. Rada zaleciła również Hiszpanii ograniczenie wzrostu wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych.

(16) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[17] w 2022 r. był wspierający, na poziomie -2,5 % PKB. Zgodnie z zaleceniem Rady Hiszpania nadal wspierała

---

13 Eurostat-Euro Indicators (Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat), 47/2023, 21.4.2023.

14 COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

16 Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Hiszpanię programu stabilności na 2021 r., Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 38.

17 Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem Covid-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych

odbudowę poprzez inwestycje finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły 1,1 % PKB w 2022 r. (1,2 % PKB w 2021 r.). Inwestycje finansowane ze środków krajowych miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej[18], który to wpływ wyniósł 0,3 pp. Hiszpania utrzymała zatem inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 2,7 pp. Ten znaczny ekspansywny wpływ obejmował dodatkowy wpływ środków mających ograniczyć gospodarcze i społeczne skutki wzrostu cen energii (dodatkowy koszt budżetowy netto wyniósł 1,5 % PKB). Do wzrostu bieżących wydatków pierwotnych netto przyczyniły się też jednocześnie wyższe wydatki na zużycie pośrednie i rzeczowe transfery socjalne. Znaczący ekspansywny wpływ wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych wynika zatem tylko częściowo ze środków mających zaradzić gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii. W związku z tym Hiszpania ograniczała w niewystarczającym stopniu wzrost wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych.

(17) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności, jest realistyczny w 2023 r. i optymistyczny w późniejszym okresie. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2023 r. o 2,1 %, a w 2024 r. – o 2,4 %. Z kolei w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się nieco niższy wzrost realnego PKB, wynoszący 1,9 % w 2023 r. i 2,0 % w 2024 r., głównie ze względu na mniejszy wkład spożycia prywatnego zarówno w 2023 r., jak i w 2024 r., oraz bardziej umiarkowany wzrost inwestycji w 2024 r.

(18) W programie stabilności na 2023 r. rząd oczekuje, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje w 2023 r. do 3,9 % PKB. Spadek w 2023 r. wynika głównie z niższego kosztu środków wprowadzonych w odpowiedzi na wzrost cen energii w porównaniu z 2022 r. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie ze 113,2 % na koniec 2022 r. do 111,9 % na koniec 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 4,1 % PKB w 2023 r. Odpowiada to poziomowi deficytu prognozowanemu w programie stabilności. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który to poziom na koniec 2023 r. wyniesie 110,6 %, ze względu na niższą wartość rezydualną zmiany długu.

(19) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one środki z 2022 r., których okres obowiązywania przedłużono (w szczególności: obniżenie VAT od energii elektrycznej i gazu, obniżenie specjalnego podatku od energii elektrycznej, zawieszenie podatku od wartości produkcji energii elektrycznej, wsparcie dochodu dla

---

funduszy UE, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

[18] Prognozuje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,3 pp. PKB i będzie wynikał z ich stopniowego dostosowania do poziomów sprzed pandemii.

gospodarstw domowych i sektorów energochłonnych, wyższe świadczenia związane z socjalnym bonem energetycznym i obniżkę cen korzystania z transportu publicznego) oraz nowe środki, takie jak rabat od cen paliwa do pojazdów silnikowych w wysokości 20 centów za litr, który ukierunkowano obecnie na transport drogowy i morski oraz sektory rolnictwa i rybołówstwa, a także ryczałtową dotację w wysokości 200 EUR dla gospodarstw domowych o niskich dochodach. Koszt tych środków był częściowo kompensowany przez podatek od nieoczekiwanych zysków dużych dostawców energii. Uwzględniając te dochody, w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 0,6 % PKB w 2023 r.[19] Większość środków z 2023 r. nie wydaje się być skierowana do gospodarstw domowych lub przedsiębiorstw znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i wiele z nich nie zachowuje w pełni sygnału cenowego do zmniejszenia popytu na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem na 2023 r., szacuje się w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. na 0,2 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,5 % PKB w 2022 r.). Do poprawy salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. powinno się też przyczynić stopniowe wycofywanie tymczasowych środków nadzwyczajnych związanych z COVID-19 o wartości 0,5 % PKB.

(20) 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Hiszpanii[20], aby zapewniła w 2023 r. rozważną politykę fiskalną, zwłaszcza przez ograniczenie wzrostu bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych do poziomu poniżej średniookresowego wzrostu produktu potencjalnego[21], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Hiszpania powinna być gotowa do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Hiszpanii zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(21) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. ekspansywny (-0,3 % PKB). W 2022 r. kurs polityki fiskalnej był również ekspansywny (-2,5 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć zasadniczo neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniesie 0,2 % PKB. Prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych jest zatem zgodny z zaleceniem Rady. Przewidywany zasadniczo neutralny wpływ bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych wynika zasadniczo ze zmniejszonych kosztów netto środków wsparcia (ukierunkowanych

---

19 Podana wartość liczbowa odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

20 Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Hiszpanii, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Hiszpanię programu stabilności na 2022 r., Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 70.

21 Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego Hiszpanii szacuje się na 5,5 % w ujęciu nominalnym.

i nieukierunkowanych) na rzecz gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na skutki wzrostu cen energii (o 1,0 % PKB). Do wzrostu bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) przyczyniają się głównie wzrost transferów socjalnych, który jest związany z ponownym powiązaniem wysokości rent i emerytur ze stopą inflacji w poprzednich latach, oraz wyższe wydatki na zużycie pośrednie. Przewiduje się, że wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosą w 2023 r. 1,6 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniesie 0,1 pp.[22] W związku z tym Hiszpania planuje sfinansować dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE i przewiduje utrzymanie inwestycji finansowanych ze środków krajowych[23]. Państwo to zamierza finansować inwestycje na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak wzmocniona polityka przemysłowa „España 2030", plan na rzecz rewitalizacji mieszkań i rewitalizacji obszarów miejskich czy też nacisk położony na cyberbezpieczeństwo i łączność 5G; inwestycje te są finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i innych funduszy UE.

(22) Według programu stabilności deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 3,0 % PKB w 2024 r. Spadek w 2024 r. wynika również z wycofywania środków dotyczących energii. W programie przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na koniec 2024 r. zmniejszy się do 109,1 %. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 3,3 % PKB. Odpowiada to poziomowi deficytu prognozowanemu w programie stabilności. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się podobny poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który to poziom na koniec 2024 r. wyniesie 109,1 %.

(23) Program stabilności przewiduje stopniowe zniesienie w 2024 r. środków wsparcia w dziedzinie energii, z wyjątkiem podatku od nieoczekiwanych zysków dla przedsiębiorstw energetycznych. Komisja także zakłada stopniowe zniesienie w 2024 r. niemal wszystkich środków wsparcia w dziedzinie energii (dochód netto 0,1 % PKB w 2024 r.). Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.

(24) W rozporządzeniu Rady (WE) nr 1466/97 wymaga się osiągnięcia rocznej korekty strukturalnego salda budżetowego prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, przyjmując 0,5 % PKB jako punkt odniesienia dla tej korekty[24]. Biorąc

---

[22] Prognozuje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,2 pp. PKB.

[23] Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły w 2023 r. 1,6 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,2 pp. Prognozuje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,2 pp. PKB.

[24] Por. art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97, w którym wymagana jest również korekta przekraczająca wartość 0,5 % PKB w przypadku państw członkowskich o poziomie długu publicznego

pod uwagę względy stabilności fiskalnej[25] i potrzebę zredukowania deficytu poniżej wartości referencyjnej wynoszącej 3 % PKB, odpowiednia będzie poprawa salda strukturalnego o co najmniej 0,7 % PKB w 2024 r. Aby zapewnić taką poprawę, wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych[26] nie powinien przekroczyć w 2024 r. 2,6 %, co znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu.

Jednocześnie należy stopniowo wycofywać pozostałe środki wsparcia w dziedzinie energii (obecnie szacowane przez Komisję na 0,6 % PKB w 2023 r.), obserwując rozwój sytuacji na rynku energii i rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych; uzyskane w ten sposób oszczędności powinny zostać przeznaczone na zmniejszenie deficytu publicznego.

(25) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewidziano, że wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych wyniesie w 2024 r. 1,4 %, czyli będzie niższy od zalecanej stopy wzrostu.

(26) Według programu oczekuje się, że inwestycje publiczne (z wyłączeniem inwestycji finansowanych przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności) zmniejszą się z 2,7 % PKB w 2023 r. do 2,6 % PKB w 2024 r. W programie przewidziano reformy i inwestycje, które mają przyczynić się do stabilności fiskalnej oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Obejmują one stałe ramy zapewniające poprawę jakości wydatków publicznych, środki zapobiegające oszustwom podatkowym i uchylaniu się od opodatkowania oraz zwalczające takie praktyki, a także reformę systemu podatkowego, aby uczynić go bardziej sprzyjającym włączeniu społecznemu, zrównoważonym i zdolnym do wspierania stabilności finansów publicznych w średnim i długim okresie, które to działania są również częścią planu odbudowy i zwiększania odporności.

(27) W programie stabilności przedstawiono średnioterminową ścieżkę fiskalną do 2026 r. W programie przewidziano, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych stopniowo spadnie do 2,7 % PKB w 2025 r. i do 2,5 % w 2026 r. W związku z tym planuje się, że w 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych spadnie poniżej 3 % PKB. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie ze 109,1 % na koniec 2024 r. do 106,8 % na koniec 2026 r.

(28) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Hiszpanii jest już na zaawansowanym etapie. Hiszpania złożyła 3 wnioski o płatność, odpowiadające 121 kamieniom milowym i wartościom docelowym zawartym w planie; na podstawie tych

---

przekraczającym 60 % PKB lub z istotnym ryzykiem dotyczącym długookresowej zdolności do obsługi długu.

[25] Komisja oszacowała, że Hiszpania będzie potrzebować średniego rocznego wzrostu strukturalnego salda pierwotnego, wyrażonego jako odsetek PKB, o 0,6 pp., aby osiągnąć realistyczną redukcję długu albo zapewnić utrzymanie długu publicznego na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Szacunki te oparto na prognozie Komisji z jesieni 2022 r. Punktem wyjścia do tego oszacowania była prognoza deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r., w której założono, że środki wsparcia w dziedzinie energii zostaną wycofane w 2024 r.

[26] Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek oraz cyklicznych wydatków związanych z bezrobociem.

wniosków dokonano płatności w łącznej wysokości 28 000 000 000 mld EUR. Chociaż Hiszpania jest jednym z państw członkowskich, które poczyniły największe postępy w realizacji planu, obecnie spodziewana jest zmiana tego planu, w wyniku której jego wielkość zostanie zwiększona niemal dwukrotnie. Zmianie tej powinny towarzyszyć adekwatne zdolności administracyjne, aby zapewnić skuteczną i wydajną absorpcję środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych dostępnych funduszy unijnych i krajowych. Hiszpania wyraziła w szczególności zamiar wystąpienia z wnioskiem o pożyczki i będzie korzystać z wyższego przydziału dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zmieniony plan będzie również zawierać rozdział dotyczący REPowerEU, który ma być finansowany – przynajmniej częściowo – z dodatkowych dotacji w ramach REPowerEU. Szybkie włączenie nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Hiszpanii w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/241 w dniu 28 marca 2023 r. Hiszpania wyraziła zamiar wystąpienia z wnioskiem o dodatkowe wsparcie w formie pożyczki w wysokości 84 000 000 000 EUR w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.

(29) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Hiszpanii. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności w sposób komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Hiszpanii.

(30) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności Hiszpania mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które dotyczą zielonej transformacji, połączeń międzysystemowych oraz efektywnych energetycznie mieszkań socjalnych i nieruchomości mieszkaniowych w przystępnych cenach.

(31) Poziomu bezpośredniej ekspozycji Hiszpanii na rosyjskie paliwa kopalne jest wprawdzie niski, ale gwałtowny wzrost cen energii w 2022 r. unaocznił potrzebę szybszego przechodzenia na czystą energię w tym państwie. Hiszpania czyni postępy we wdrażaniu odnawialnych źródeł energii – jej zainstalowana moc wytwórcza lądowej energii wiatrowej i energii słonecznej wynosi około 49,8 GW, co jest jednym z najwyższych wyników wśród państw członkowskich. Prognozy sporządzone na potrzeby pakietu „Gotowi na 55” wskazują jednak, że Hiszpania powinna dążyć do zainstalowania 67 GW energii wiatrowej i 35 GW energii słonecznej do 2030 r. Do dalszych postępów we wdrażaniu tych technologii przyczyniły się pewne usprawnienia procedur wydawania pozwoleń, szczególnie w kontekście zużywania energii na potrzeby własne. Problemem są jednak duże zaległości w rozpatrywaniu wniosków dotyczących nowych instalacji produkujących energię ze źródeł odnawialnych. Ograniczona wydajność sieci utrudnia dalsze postępy w integracji odnawialnych źródeł energii z siecią elektroenergetyczną. Odsetek inteligentnych

liczników w Hiszpanii jest jednym z najwyższych wśród państw członkowskich, ale integracja dodatkowej energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych będzie wymagać większych inwestycji w infrastrukturę sieciową i magazynowanie energii. Środki mające na celu przyspieszenie wdrażania energii ze źródeł odnawialnych mogą obejmować dalsze usprawnienie i cyfryzację procedur wydawania pozwoleń, szybszą alokację zdolności przesyłowych sieci w ramach projektów oraz wspomaganie pracy urzędów obsługujących pozwolenia poprzez zapewnienie odpowiednich umiejętności i wystarczającej liczby personelu w urzędach wydających pozwolenia, a także lepszą koordynację działań na różnych szczeblach instytucji rządowych i samorządowych. Ponadto poziom 5,4 % w zakresie transgranicznych elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych osiągnięty przez Hiszpanię w 2022 r. nadal znacznie odbiega od celów wyznaczonych na 2020 r. (10 %) i 2030 r. (15 %).

(32) Zużycie gazu ziemnego w Hiszpanii w okresie od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. spadło o 10,8 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu poprzednich 5 lat, co przewyższa cel, jakim była redukcja o 7 %[27]. Zachęca się Hiszpanię do wysiłków na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r.[28] Dodatkowe inwestycje w energooszczędne budynki przyczyniłyby się do rozwiązania problemu przystępności cenowej nieruchomości mieszkaniowych. Znaczna utrata siły nabywczej, stale rosnące koszty najmu i wzrost rat kredytów hipotecznych pogłębiły problemy z przystępnością cenową nieruchomości mieszkaniowych, zwłaszcza w przypadku gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Podaż nieruchomości mieszkaniowych w przystępnych cenach i mieszkań socjalnych pozostaje ograniczona i jest znacznie niższa od średniej UE. Aktualnie obowiązujący krajowy plan Hiszpanii w dziedzinie energii i klimatu zakłada przeprowadzenie do 2030 r. 1,2 mln renowacji budynków mieszkalnych, z których około jedna trzecia jest objęta planem odbudowy i zwiększania odporności. Udostępnienie większej liczby efektywnych energetycznie domów i mieszkań na obszarach o wyraźnych niedoborach i na rynkach, na których panują warunki skrajne, w tym poprzez renowację i elektryfikację, może przyczynić się do mniejszego zużycia energii i do zielonej transformacji, a także wesprze gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji, które są bardziej narażone na ubóstwo energetyczne. Udostępnianie – w dobrze ukierunkowany sposób i we współpracy z sektorem prywatnym – mieszkań socjalnych i przystępnych cenowo mieszkań na wynajem może pomóc ograniczyć skutki fiskalne.

(33) Sektor transportowy nadal jest w dużym stopniu uzależniony od paliw olejowych. Sektor ten odpowiada za dużą część emisji gazów cieplarnianych i przyczynia się do zanieczyszczenia powietrza, które jest wyższe niż średnia unijna. Na obszarach wiejskich problemem wciąż są braki infrastrukturalne i słaby dostęp do transportu publicznego. Stan wdrażania elektromobilności jest niedostateczny, zarówno po stronie podaży, jak i popytu. Ukończenie do 2030 r. bazowej sieci kolei dużych prędkości, w tym odcinków transeuropejskich, przyspieszy transformację w kierunku neutralności klimatycznej i zmniejszy zależność sektora transportowego od paliw kopalnych. Środki ujęte w planie odbudowy i zwiększania odporności są w stanie przekształcić transport miejski/metropolitalny oraz przyczynić się do wzmocnienia

[27] Hiszpanii przyznano odstępstwo, w związku z czym jej docelowy poziom redukcji wynosi 7 %, a nie 15 %.

[28] Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 i rozporządzenie Rady (UE) 2023/706.

transeuropejskiej sieć transportowej, wspomagając w ten sposób wprowadzanie cyfryzacji i nowych technologii w tym sektorze.

(34) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania zielonych technologii, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją. W 2022 r. w Hiszpanii odnotowano niedobory siły roboczej w szeregu zawodów, które wymagały szczególnych umiejętności lub wiedzy na potrzeby zielonej transformacji, takich jak technicy elektronicy.

(35) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2023 r., a jej opinia[29] znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej.

(36) W świetle bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich strefy euro oraz z uwagi na ich wspólny wkład w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła, by państwa członkowskie strefy euro podjęły działania, w tym za pośrednictwem planów odbudowy i zwiększania odporności, mające na celu (i) utrzymanie długookresowej zdolności do obsługi długu i powstrzymanie się od szerokiego wsparcia popytu zagregowanego w 2023 r., lepsze ukierunkowanie środków fiskalnych służących łagodzeniu skutków wysokich cen energii oraz zastanowienie się nad odpowiednimi sposobami wycofania wsparcia, gdy zmniejszy się presja związana z cenami energii; (ii) utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać zieloną i cyfrową transformację; (iii) wspieranie dynamiki płac, która łagodzi spadek siły nabywczej przy jednoczesnym ograniczeniu efektu drugiej rundy w odniesieniu do inflacji, dalsze udoskonalanie aktywnej polityki rynku pracy i rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej kadry; (iv) poprawę otoczenia działalności gospodarczej oraz zapewnienie, by wsparcie w dziedzinie energii dla przedsiębiorstw było racjonalne pod względem kosztów, tymczasowe, ukierunkowane na rentowne przedsiębiorstwa oraz utrzymało zachęty do zielonej transformacji; oraz (v) zachowanie stabilności makrofinansowej i monitorowanie ryzyka, a jednocześnie kontynuację prac nad dokończeniem budowy unii bankowej. W przypadku Hiszpanii zalecenia 1, 2 i 3 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia dla strefy euro.

(37) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i tej ewaluacji Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2023 r. i program stabilności na 2023 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z wysokim długiem publicznym. Zalecenie 2 przyczynia się do realizacji zalecenia 1. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, przyczyniają się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zaleceń dla strefy euro, zgodnie z motywem 36,

[29] Na podstawie art. 5 ust. 2 i art. 9 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

NINIEJSZYM ZALECA Hiszpanii podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących środków wsparcia w dziedzinie energii do końca 2023 r. i wykorzystanie uzyskanych w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia środków wsparcia, zapewnienie, by były one ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i zapewniały zachęty do oszczędzania energii.

   Zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych do nie więcej niż 2,6 % w 2024 r.

   Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach RRF i innych funduszy UE, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji.

   W okresie po 2024 r. kontynuowanie średniookresowej strategii fiskalnej polegającej na stopniowej i zrównoważonej konsolidacji, w połączeniu z inwestycjami i reformami prowadzącymi do wyższego zrównoważonego wzrostu gospodarczego, aby osiągnąć ostrożną sytuację fiskalną w średnim okresie.

2. Utrzymanie stałego tempa wdrażania planu odbudowy i zwiększania odporności oraz sprawne sfinalizowanie rozdziału dotyczącego REPowerEU, aby szybko rozpocząć jego wdrażanie. Trwałe zapewnienie wystarczających zdolności administracyjnych w związku z planowanym zwiększeniem wielkości planu. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności w sposób ściśle komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności.

3. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych. Przyspieszenie wdrażania energii ze źródeł odnawialnych, w tym poprzez dalsze usprawnienie i cyfryzację procedur wydawania zezwoleń, wspieranie pracy urzędów wydających zezwolenia, poprawę dostępu do sieci oraz inwestowanie w magazynowanie energii, przesył i dystrybucję energii elektrycznej oraz transgraniczne elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych oraz efektywnych energetycznie nieruchomości mieszkaniowych w przystępnych cenach, m.in. dzięki renowacjom, przyspieszenie elektryfikacji budynków i penetracji rynku przez elektromobilność. Wzmożenie wysiłków w ramach polityki mających na celu zapewnienie i nabywanie umiejętności potrzebnych do zielonej transformacji.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący